

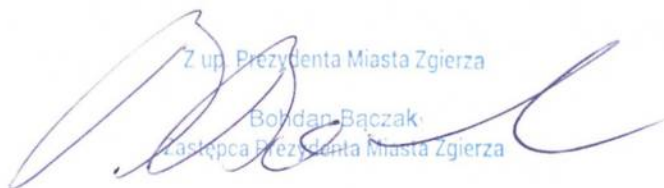

Bohdan Bączak
Zastępca Prezydenta Miasta Zgierza

Zgierz, dnia 13 sierpnia 2025

**Komisja Zdrowia
i Spraw Obywatelskich
Rady Miasta Zgierza**

W załączeniu przekazuję informację przygotowaną przez Panią Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu pn. „Analiza problemów osób starszych i przewlekle chorych w Zgierzu.”

Z up. Prezydenta Miasta Zgierza
Bohdan Bączak
Zastępca Prezydenta Miasta Zgierza

WYDZIAŁ ORGANIZACYJNY
Biuro Rady Miasta Zgierza

Wpłynęło dnia 13.08.2025 r.

Analiza problemów osób starszych i przewlekle chorych w Zgierzu

Współczesne społeczeństwa, także Gmina Miasto Zgierz, stają przed coraz większym wyzwaniem, jakim jest starzejące się społeczeństwo oraz wzrost osób przewlekle chorych. Seniorzy, czyli osoby w wieku 60+, a w szczególności po 70 roku życia, stanowią rosnącą grupę społeczną, której potrzeby i problemy wymagają zrozumienia, systemowego wsparcia i wrażliwości ze strony rodziny, instytucji, władz lokalnych i państwowych. Takiego wsparcia wymagają również osoby przewlekle chore. Problemy te są złożone i wielowymiarowe – obejmują zdrowie, życie społeczne, sytuację finansową, wykluczenie technologiczne, a także kwestie psychiczne i mieszkaniowe.

Z roku na rok zmniejsza się liczba ludności Polski w tym liczba mieszkańców Zgierza i rośnie liczba osób powyżej 60 roku życia. Na dzień 22.11.2024 r. Zgierz liczył 49 591 mieszkańców (dane uzyskane z UMZ – Wydział Spraw Obywatelskich), w tym 6723 to osoby w wieku 60-69 lat (2828 M i 3895 K), 6331 to osoby w wieku 70-79 lat (2368 M i 3963 K), zaś ludność Zgierza przekraczająca 80 lat zamknęła się w liczbie 2 640 osób (1857 K i 783 M). Dane te wskazują, iż próg demograficznej starości- odsetek osób powyżej 60 roku życia wyniósł w Zgierzu 31,65% .

Jednym z najpoważniejszych wyzwań starzejącego się społeczeństwa są problemy zdrowotne. Osoby starsze często zmagają się z chorobami przewlekłymi, takimi jak nadciśnienie, cukrzyca, osteoporoza, czy schorzenia serca i układu oddechowego. Coraz częściej diagnozowana jest również demencja i choroba Alzheimera, co znacząco obniża jakość życia. Dodatkowo, ograniczona mobilność, ryzyko upadków oraz pogarszający się wzrok i słuch prowadzą do utraty samodzielności i izolacji. Sytuację pogarsza utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej – brakuje lekarzy geriatrów, rehabilitacja jest często odległa i kosztowna, a kolejki do specjalistów są długie.

Seniorzy i osoby przewlekle chore zmagają się również z problemami społecznymi. Nie rzadko żyją w osamotnieniu – dzieci mieszkają daleko, bliscy i znajomi odchodzą, a więzi sąsiedzkie słabną. Samotność i osamotnienie są nie tylko emocjonalnym cierpieniem – mają poważne konsekwencje zdrowotne bowiem sprzyjają depresji, rozwojowi chorób otępiennych i pogarszają ogólny stan zdrowia psychicznego. Niestety, dostęp do wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego bywa ograniczony, a usługi te często wymagają skierowania lub są zbyt kosztowne. Na powyższe wpływ mają także: żaloba po utracie partnera, strach przed chorobą, wojną, cyfryzacją czy brak zrozumienia społecznego. Wiele osób starszych i przewlekle chorych w ogóle nie uczestniczy w życiu społecznym z powodu barier architektonicznych

i komunikacyjnych – brak wind, wąskie drzwi, brak poręczy, wysokie chodniki, brak podjazdów, brak informacji, trudności z transportem – choć funkcjonuje komunikacja miejska, często jej rozkład, trasy i częstotliwość kursów, wysokie zawieszenia autobusów, zachowanie (obojętność) kierowców nie są dostosowane do rzeczywistych potrzeb seniorów i osób niesprawnych z powodu przewlekłej choroby, niektóre dzielnice zostały zapomniane w planowaniu transportu publicznego. Dla osób z ograniczoną sprawnością dotarcie do przychodni, apteki czy na pocztę to duże wyzwanie. Wprowadzenie rozwiązań takich jak „bus dla seniora”, czy lokalny transport na telefon, mogłyby znacząco poprawić mobilność osób starszych, niepełnosprawnych i ograniczyć ich izolację społeczną. Zjawiskiem niepokojącym jest wciąż brak wystarczającego zainteresowania problemami (marginalizacja) osób starszych w debacie publicznej i mediach, które koncentrują się głównie na potrzebach ludzi młodych i aktywnych zawodowo.

Problemy ekonomiczne są kolejnym obszarem wyzwań. Choć sytuacja finansowa wielu seniorów nieco się poprawiła dzięki zniesieniu podatku od rent i emerytur oraz wprowadzeniu trzynastej i czternastej emerytury, nadal wiele osób żyje na granicy ubóstwa. Wysokie koszty życia, szczególnie leków, usług medycznych, ogrzewania i żywności, sprawiają, że emerytura/renta często nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich potrzeb. Refundacja leków dla osób po 65 roku życia to krok w dobrą stronę, ale nadal wiele terapii pozostaje poza zasięgiem finansowym seniorów.

Seniorzy są również ofiarami cyfrowego wykluczenia. W dobie cyfryzacji wiele spraw wymaga dostępu do internetu – od e-recept, rejestracji wizyt lekarskich, przez bankowość elektroniczną, po kontakt z instytucjami, zakupy, komunikację z bliskimi. Dla wielu seniorów to świat całkowicie obcy. Nie mają sprzętu, nie wiedzą jak go obsługiwać. Dla znacznej większości obsługa smartfona czy komputera jest barierą nie do pokonania. Brakuje kursów, wsparcia i cierpliwych nauczycieli, którzy pomogliby seniorom wejść w świat technologii i odzyskać niezależność. Efektem jest nie tylko brak dostępu do usług, ale także poczucie frustracji i zagubienia. Seniorzy niejednokrotnie rezygnują z należnych im świadczeń, ponieważ nie wiedzą jak wypełnić wniosek online. W dobie powszechnej cyfryzacji wykluczenie cyfrowe staje się nowym rodzajem marginalizacji.

Problemy mieszkaniowe to kolejna istotna kwestia. Część seniorów, osób przewlekle chorych mieszka samotnie w dużych, nieprzystosowanych domach lub w starym budownictwie pozbawionym wind, poręczy czy łazienek odpowiednich do ich potrzeb. Schody, piece węglowe, brak oświetlenia czy przestarzałe, wadliwe instalacje to codzienne zagrożenia dla zdrowia i życia każdego seniora. Na rynku brak jest również fachowców np. elektryków, hydraulików ślusarzy, którzy świadczyli by drobne usługi dla społeczności lokalnej w tym dla seniorów.

Jedną z form wsparcia dla seniorów i osób przewlekle chorych są usługi opiekuńcze, w tym również specjalistyczne usługi opiekuńcze, których głównym celem jest pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Niestety z uwagi na wysokie koszty usług nie jest to forma wsparcia, która zabezpieczy w pełnym zakresie potrzeby. W ostatnich latach coraz częściej spotykamy się z przerzucaniem odpowiedzialności za zapewnienie opieki i wsparcia przez rodzinę na pomoc społeczną. Migracja, w tym zagraniczna za pracą, konsumpcyjny styl życia młodego pokolenia, brak poczucia odpowiedzialności sprawiają, że coraz więcej osób starszych i przewlekle chorych jest pozostawiana bez opieki i zadanie to musi przejąć samorząd. Na terenie miasta Zgierz usługi opiekuńcze świadczy organizacja pozarządowa wyłoniona w ramach przetargu na realizację zadania tj. Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Ograniczony dostęp do usług opiekuńczych wynika z ograniczonych środków finansowych przeznaczonych na to zadanie oraz z powodu tego, że brakuje wykwalifikowanych opiekunów, pielęgniarek środowiskowych i asystentów osób niesamodzielnych. Praca z osobami starszymi, przewlekle chorymi czy niepełnosprawnymi wymaga nie tylko siły fizycznej, ale przede wszystkim wrażliwości, empatii i kultury osobistej. Jest to praca bardzo ciężka i niedostatecznie wynagradzana. Wynagrodzenie opiekunek to stawka najniższego wynagrodzenia.

Niskie wynagrodzenie opiekunów pośrednio są również problemem osób z niepełnosprawnościami, ponieważ to oni – opiekunowie i terapeuci, są najbliższymi tych osób, wspierają je we wszystkich potrzebnych czynnościach (pracach porządkowych, przygotowywaniu posiłków, czynnościach pielęgnacyjnych, higienicznych) oraz dbają o ich ogólny dobrostan i rozwój. Jest to praca wymagająca odpowiedniej wiedzy, umiejętności, posiadania dużych pokładów empatii, cierpliwości i wrażliwości. Nie jest to praca, którą może wykonywać przypadkowa osoba i bez odpowiedniego, godnego wynagrodzenia, osoby nie czujące właściwej motywacji finansowej mogą rezygnować z pracy, odchodzić z zawodu, co może skutkować zmniejszeniem jakości dostarczanego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych i seniorów.

W celu poprawienia sytuacji usług opiekuńczych Gmina Miasto Zgierz – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do realizacji rządowego Programu „Opieka75+”. Pozyskane środki są przeznaczone na zapewnienie opieki seniorom powyżej 75 roku życia.

Kolejną formą wsparcia dla osób niepełnosprawnych realizowaną przez MOPS jest usługa asystencji osobistej osoby niepełnosprawnej. Ta forma wsparcia jest realizowana ze środków zewnętrznych w ramach realizacji Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”.

Asystenci wspierają osoby niepełnosprawne w codziennym, funkcjonowaniu np. pomoc podczas higieny osobistej, przygotowaniu i spożywaniu posiłków, sprzątanie mieszkania jak również aktywizacji społecznej i zawodowej. Obecnie ze wsparcia AOON korzysta 77 osób.

Fundusze zewnętrzne – rządowe czy unijne na wsparcie czy realizację programów, projektów najczęściej mają charakter okresowy. Tymczasem potrzeba seniora czy osoby przewlekle chorej nie trwa kilka miesięcy, lecz lata.

Kolejną formą wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych jest pomoc instytucjonalna świadczona w placówkach wsparcia jak i domach pomocy społecznej. Koszty utrzymania w domach pomocy społecznej są bardzo wysokie i znacznie obciążają budżet gminy np. średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej w Zgierzu wynosi 7499zł. Za pobyt w DPS osoba kierowana ponosi odpłatność do 70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę odpłatności ponosi rodzina, a w zdecydowanej większości gmina.

W strukturach MOPS działają dwa ośrodki wsparcia tj. Dzienny Dom Senior Wigor oraz Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne.

Centra Opiekuńczo – Mieszkalne w założeniu miały być odpowiedzią na proces deinstytucjonalizacji we wsparciu osób z niepełnosprawnościami jaki bardzo powoli zachodzi w Polsce. Nasz zgierski COM posiada 7 miejsc dla osób w systemie wsparcia całodobowego oraz 10 miejsc dziennego wsparcia. COM mieści się w nowo wybudowanym obiekcie, pozbawionym barier architektonicznych, posiada dobrze wyposażone w sprzęty sale terapeutyczne, rehabilitacyjną, komfortowe pokoje jednoosobowe z prywatnymi łazienkami, wszystkie pomieszczenia dostosowane są do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami. Centrum zatrudnia 9 opiekunów oraz specjalistów- pielęgniarkę, fizjoterapeutkę oraz psychologa i zapewnia tym całodobowe wsparcie dla uczestników i mieszkańców Centrum.

Program „Centra Opiekuńczo – Mieszkalne” jest odzwierciedleniem art. 19 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i głównym jego celem jest umożliwienie niezależnego życia, samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa jakości ich życia oraz włączenie społeczne.

W naszym Centrum również napotykały takie trudności – ilość osób wśród uczestników i mieszkańców poruszających się na wózkach przewyższa ilość opiekunów pełniących dyżur w ciągu dnia, co uniemożliwia uczestniczenie całej grupy w zorganizowanym wyjściu, a chcąc zapewnić właściwe wsparcie osobom pozostającym na terenie ośrodka, niekiedy nie jest możliwe wyjście indywidualne z uczestnikiem. Problemem może być również brak samochodu na wyposażeniu Centrum, dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i poruszającymi

się na wózku. Chcąc korzystać z komunikacji miejskiej, niestety jednocześnie w autobusie może przebywać tylko jedna osoba na wózku.

W obecnej chwili w Centrum wśród uczestników i mieszkańców jest 7 osób poruszających się na wózku lub korzystających z wózka chcąc poruszać się na dłuższych dystansach (4 wśród mieszkańców, 3 wśród uczestników dziennego wsparcia). Rozwiązaniem takiej sytuacji byłaby możliwość zachowania/przyznania wsparcia asystenckiego dla mieszkańców Centrów Opiekuńczo – Mieszkalnych, dzięki czemu mieszkańcy mogli by realizować swoje plany, pasje, marzenia nie tylko „grupowo”, ale też indywidualnie - w miarę potrzeb i zainteresowań osoby.

Dzienny Dom „Senior - WIGOR” w Zgierzu dysponuje 50 miejscami dla osób w wieku powyżej 60 lat, w tym 25 dofinansowywanymi w ramach Programu Wieloletniego „Senior +”

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Zgierzu zrealizuje działania mające na celu stworzenie dla grupy zgierskich seniorów warunków do aktywnego starzenia się, tak aby zapewnić im udział w życiu społecznym.

W odpowiedzi na powyższe kwestie należy określić najważniejsze potrzeby seniorów i osób przewlekle chorych jako: bezproblemowy dostęp do opieki zdrowotnej, usług rehabilitacyjnych i psychologicznych, bezpiecznego mieszkania, przyjaznego otoczenia, integracji społecznej, edukacji cyfrowej i zabezpieczenia ekonomicznego. Seniorzy i osoby przewlekle chore potrzebują również szacunku, uznania oraz poczucia sensu życia. Aktywność społeczna, relacje rodzinne, możliwość realizacji pasji, a także godne starzenie się i odchodzenie – to potrzeby, które powinny być respektowane i wspierane.

Szczególną rolę odgrywa rodzina i społeczeństwo. Potrzebne są kampanie informacyjne i edukacyjne (w mediach, szkołach, samorządach), które uświadamiają, jak ważna jest bliskość i obecność rodziny w życiu seniora osoby niepełnosprawnej i przewlekle chorej. Kontakty międzypokoleniowe są nieocenione – nie tylko dla zdrowia psychicznego osób starszych, ale także dla kształtowania empatii i solidarności w młodszym pokoleniu. Izolacja i osamotnienie przyspieszają bowiem procesy starzenia i pogarszają jakość życia.

Podsumowując, problemy seniorów i osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych we współczesnym świecie są realne i złożone, ale możliwe do rozwiązania dzięki empatii, współpracy i systemowemu podejściu. Seniorzy to ogromny potencjał społeczny – pełen doświadczenia, mądrości i wartości. Naszym obowiązkiem jako społeczeństwa jest zapewnienie im godnych warunków życia, opieki i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Dokument
podpisany przez
Renata Wolska;
MOPS Zgierz
Data: 2025.08.12
15:24:04 CEST